

Till alla medlemmar i Södra Valbo Hembygdsförening

Nu äntligen återvänder ljuset med stormsteg, fåglarna kvittrar och man kan ana vår i luften. Med våren vaknar våra livsandar till liv och det börjar bli dags för årsmöte och ännu ett nytt verksamhetsår. Tänk att denna förening nu har varit livaktig i hela 120 år, det är väl helt fantastiskt! Faktum är att den kan vara Sveriges näst äldsta hembygdsförening, efter den som startade i Mora 1905.

Inledningsvis hade vår förening inga egna lokaler eller byggnader alls. Men redan efter sju år stod det som då hette Dalslands museum färdigt, alltså vårt fantastiska museum Fornsalen i Ödeborg. Åren gick och föreningen köpte cirka tjugo år senare den kände filosofen och professorn Pontus Wikners födelsehem i Kikerud, Valbo Ryr och renoverade och inredde det huset till ett museum. Drygt ett årtionde senare blev föreningen även engagerade i det löpande underhållet av stenvalvsbron i Nättjebacka. Några årtionden efter det erhöll föreningen ryggåsstugan Kvarnbacken inne på fjället, samt fick vårdnaden om ryggåsstugan Teklas stuga i Torps socken. Dessutom testamentades gården Blanketorpet till föreningen. För bara ett par år sedan fick föreningen den lilla fina järnvägs kiosken i gåva, den transporterades till Blanketorpet.

Med detta sagt så förstår man att mycket av vår förenings tid och engagemang går åt till att vårda och underhålla våra fastigheter, eftersom de är så många. Bara på Blanketorpet har vi sex byggnader att förvalta. Mangårdsbyggnaden, magasinet, ladugården, smedjan, utedasset och den dithyttade järnvägs kiosken. Plus den enorma parkliknande trädgården och jorden och skogen på totalt cirka 14 hektar.

Så från att inte haft några byggnader alls vid föreningens uppstart 1906, så äger och förvaltar föreningen nu en stor mängd fastigheter i vårt verksamhetsområde och dessutom äger vi även gravfältsområdet uppe på Ättehögs kullen, alltsedan det planerades att Fornsalen skulle ha byggts där. Som ni alla säkert förstår kräver alla dessa fastigheter en mycket stor insats, både vad det gäller tid, arbete och engagemang. Ett arbete som pågår löpande varje år, men som vissa år tar några extra stora skutt. När vi lade skiffertaket på Blanketorpet för några år sedan var ett sådant extraskuttigt år och även 2025 blev ett sådant år, eftersom vi under förra året lyckades att göra riktigt stora ryck både med Blanketorpet, Fornsalen, Teklas stuga och järnvägs kiosken under ett och samma verksamhetsår! Det var sannerligen en riktig stor arbetsbedrift, men med en förening full av hängivna, lojala, flitiga och skickliga arbetsmyror så blir sådana arbetsprestationer som egentligen borde vara omöjliga, möjliga!

Arbetet som utfördes under förra året var att byta panelen på södergaveln på Blanketorpet samt att helrenovera fem fönster där. Hela fasaden på Fornsalen tjärades och vi målade snickerier och byggde även ny trappa vid entrén till museet. Vid Teklas stuga fixades det med skorstenen och murstocken, samt lagades golv och även järnvägs kiosken vid Blanketorpet fick ett rejält lyft. Vi har även anlitat en VVS-are till arbeten på Blanketorpet. Han har monterat en vattenutkastare på fasaden, satt in elkabel, monterat damask och tagit vattenprov.

Trots att allt detta snickrande och underhåll av flera olika fastigheter tog en mycket stor del av vår tid och kraft under 2025, hann vi även med en hel del andra aktiviteter. Vi genomförde flera arbetsdagar både vid Blanketorpet och vid Fornsalen. Vi hade påskfika och äggetning, vi firade både ”syttene maj” och vår egen nationaldag. Seniorfredagarna hade sin avslutning på Blanketorpet och midsommarhelgen firades där i dagarna två. Vi anordnade en byggnadsvårdsdag på Blanketorpet byggnadsvårdsåret till ära och hade öppet i Fornsalen under några sommarsöndagar. Vi hade slätterdag i augusti och i samma månad brändes det tjära på Fornsalen. På höstlovet fick barnen testa på smide i vår smedja. Året avslutades med en grötfest och att vi firade lucia rejält ihop med Genagruppen.

Som kuriosa under året kan berättas om den stora granen som i juni föll alldeles kloss inpå gaveln på Teklas stuga, men allt som hände var att två takpannor gled åt sidan utan att gå sönder. Det kan man verkligen kalla nära ögat! Hade den stora granen fallit bara någon meter längre åt vänster hade Teklas stuga skadats allvarligt. Det kan även som kuriosa berättas om när vi tog ner vindpappen såg vi att ett lager i timmerväggen på Blanketorpet var helt ruttet cirka 30 centimeter på ömse sidor om köksfönstret nere. Men material till detta hittades samma dag på tippen. Den bjälken passade exakt till båda skadorna både i längd, bredd och höjd trots att man inte visste måtten. Om det var ögonmått eller ren bondtur kan man fråga sig.

Före oss har många lagt ner ett enormt arbete och engagemang under de 120 år som föreningen har varit verksam. All heder till alla de som har kämpat hårt före oss. Nu är det vår tur att bevara och förvalta allas vårt gemensamma kulturarv. Så verkligen hatten av till alla er som deltar i detta på ett eller annat sätt. Som har snickrat, målat, kittat, tjärat, kånkat, klippt gräs, skottat, krattat löv, murat, bakat, skänkt, stöttat, sponsrat och kommit med muntra tillrop. Stort tack till alla er som stöttar oss genom att vara medlemmar eller stödmedlemmar.

Här kommer ett innerligt tack till två riktigt hängivna trotjänare, tack Roy Ferling för ditt långa och förtjänstfulla arbete i förbundet, där du avgick under förra året och tack för att vi fick vara med och fira din 90-årsdag. Tack Thorleif Johansson för ditt långvariga och förtjänstfulla engagemang både i förbundet och i vår styrelse, uppdrag som du lämnade under året som gick.

Tack Lions för den utmärkelse som föreningens ordförande fick för sitt engagemang för hembygden. Stort tack till Hensbackastiftelsen som betalade för underhållet av Teklas stuga. Vi vill också tacka för flera större bokgåvor under året och för allt annat som har skänkts till föreningen under året av flera personer såsom film, egentillverkad slamfärgsomerörare, foton, dokument, kitt, kontanter m.m. Tack till alla er som betalt medlemsavgift och på sätt bidrar till föreningens fortlevnad och våra fastigheters underhåll. Tack 2025 för allt bra som året förde med sig och innerliga förhoppningar om ännu ett aktivt, verksamt, utvecklande och mycket trevligt nytt verksamhetsår!

Vid pennan Kerstin Sandell